

Vzgoja v samopremagi

Ali imate, ljubi starši, morebiti med vašimi otroki enega, ki prav posebno nagiblje k jezi? Kako je vendar prišel do te napake? Mogoče je, da je že to prinesel s seboj na svet; mogoče pa tudi, da to ni bilo v njegovi naravi, ampak se je šele pozneje zbudilo.

Ako pride otrokom majhen psiček v roko, imajo svoje veselje nad tem, ko kaže zobe in hlasta za njimi. Pa ga užipnejo v uho, ali potegnejo za rep, da se jim to veselje večkrat ponovi. Mali psiček pa postaja vedno bolj jezen. In je končno, ko doraste, prava pokora za vso okolico. Če je bila taka jeza že v pasjem plemenu, potem je ta poskus še bolj očividna in končno s tako divjo živaljo ne moremo drugega storiti, kakor da jo zapremo, ali pa privežemo na močno verigo.

Pomislimo malo, če ni nekaj podobnega tudi z malim otrokom? Ali ne vzbudi tudi v njem neprestano nagajanje in draženje še spečo strast jeze, ki se potem razvija dalje in dalje?

Moramo pa se prav razumeti! Ne mislim, da bi morali svoje otroke vzgajati za mehkužneže, ki bi služili vsakemu za eunjo. To pač ne. Pogumno bodo pač morali nastopati v življenju, korajžni možje bodo morali biti, toda tirani in slepi pretepači pač ne. Ti bi lahko vse razklali na dvoje, a nekaj novega, dobrega ne bi znali storiti. Zato je treba, da skrbi vzgoja, da se vse take in podobne nepravilnosti že v kalu zatro. Nikoli pa ne smemo še skrbeti za njih razvoj.

Mali fantek je korakal po sobi, pa se je mimogrede udaril ob mizin vogal. Mati ga hoče pomiriti in kaj stori? Pra-

vi mu: »Le udari hudobno mizo!« In mali junak tolče in tolče ubogo mizo, ki pa ni bila prav nič kriva. Potem pa se mati čudi, ko enkrat svojemu sinčku kakšno stvar oporeka, ali ne dovoli, če se ji otrok ustavi in prav nič ne pomisli, da zdaj otrok sliši v svoji duši ukaz: »Udari hudobno mater!« In če potem otrok v svoji nerazsodnosti res dvigne roko proti materi, pa si mati govori: »Sam hudobec ga je zapeljal!« Ne misli pa, da je sama tega hudobca priklicala v otrokovo dušo. Tako je pravi zločin, če mati otroka draži in napeljuje k jezi.

Tudi preprirov in preteprov med brati in sestrami naj mati nikoli ne trpi. Saj ve, da imajo prav posebno veselje dražiti onega, ki je nagnjen k jezi in izrabijo vsako priliko, da ga dražijo na ta ali oni način.

Toda, če od malega odstranite vse, kar bi ga moglo dražiti k jezi, ne smete misliti, da ste že storili vse in da bo otrok zdaj pohleven. Važno delo se prične zdaj, ko ga je treba učiti vedno in ob vsakem slučju, kako naj samega sebe premaga, kako naj dvigajočo se jezo zadrži. Naučiti se mora, da slepi nagon za postavi pod zakon razuma in se polagoma popolnoma obrni od njega. Takih prilik ima mati vsak dan dovolj. In tako je treba otroka polagoma učiti, da premaga svojo strast od znotraj že z močjo svoje volje, naučiti ga je treba, da je prvo gospodarstvo človekovo notranja oblast nad nizkotnih, živalskih nagonov.

Kuharica: Tončka, kam je šla mama?

Pred dvema urama je šla za pet minut k sosedovi teti.

Novodobno sadjarstvo in naše koristne ptice

Naše drobne ptice pevke so izvečine žužkojede. Že od narave so namenjene za to, da vzdržujejo ravnotežje v razmnoževanju nekaterih žuželk. Ta modra uredba je posebno važna v kmetijstvu, zlasti sadjarstvu. Ptice pevke so bile v prejšnjih časih zanesljive pomočnice, da se zajedavci na sadnem drevju niso preveč razpasli. In prav zaradi tega je bilo tehnično zatiranje sadjarstvu škodljivih žuželk skoro nepotrebno.

Dandanes je pa stvar popolnoma drugačna. Sadovnjaki se širijo bolj in bolj in z njimi se širijo in razmnožujejo seveda tudi zajedavci. Ko bi se to širjenje sadovnjakov vršilo po starem načinu, bi se v isti meri z zajedavci množile in širile tudi ptice pevke in razmerje bi ostalo isto: Čimveč drevja, temveč zajedavcev, zato pa tudi temveč naravnih zatiralcev — ptic pevk. Toda ta naravni red je zmešala novodobna kultura, **novodobni, umni način gojitve sadnega drevja**. Namesto več, je pa naših ljubkih, drobnih pomagačev po sadovnjakih manj in manj. Zato se ne moremo prav nič več zanašati na njihovo pomoč. Zatiranje zajedavcev smo morali sami vzeti v roke, ako naj nam sadjarstvo donaja več in bolj rednih dohodkov nego doslej. Vendar pa bi kljub temu na prvi pogled zelo neugodnemu položaju, tudi dandanes ne smeli pogrešati naravne obrambe. Vsak misleč sadjar bi se moral vprašati zakaj se ptice pevke prav za prav ne množe v isti meri kakor se širijo sadovnjaki in se množe škodljive žuželke, zakaj se celo umikajo iz sadovnjakov in kako bi jih zopet pridobili nazaj.

Da se ptice pevke ne razmnožujejo v isti meri kakor škodljive žuželke, ampak se iz sadovnjakov, kjer je bil doslej njih dom, celo izseljujejo, je lahko umljiv, naravni pojav. Z novodobno, velikopotezno sadjarsko kulturo — z umnim obdelovanjem sadnega drevja smo vzeli pticam pevkam najvažnejše prirodne po-

goje za življenje, predvsem smo jim vzeli prilike za preživljanje v zimskem času in povečini tudi prilike za gnezdenje.

Vsaka božja stvarica v narodi je preskrbljena, da se more po svojem, od stvarnika ji določenem načinu preživeti in se ohraniti tudi v najhujših stiskah. Za preživljanje naših drobnih ptic pozimi v dobi, ko je vse pod snegom, je bil, oz je še edini vir pod skorjo starih, zlasti sadnih dreves. In vprav ta vir je danes po sadovnjakih skoro popolnoma usabnil. Dandanes ne trpimo po sadovnjakih zanemarjenega sadnega drevja, ki bi imelo debela vsa v mahu in da bi visela od njih stara odrtá skorja. Sadno drevje mora biti **obdelano**, deblo in veje osnažene, ljubje negovano, da je gladko, brez večjih in globljih razpok. Debela in veje naposled tudi mažemo, večkrat tudi cela drevesa poškröpimo z jedkimi, včasih celo s strupenimi snovmi, tako da preženemo in zatremo vse, karkoli bi se utegnilo skrivati v teh naravnih skrivališčih. V obdelanem sadovnjaku — pa če ima še tako staro drevje — ptice pozimi nimajo pravega obstanka. Pozno na jesen jo potegnemo tjekaj, kamor ne seže sadjarjeva strgulja, ščet in arborin — v bližnji gozd. Kljub temu bi se pa na pomlad vrnile v sadovnjak, kjer je ob istem času, ko drevje zeleni, več in ugodnejših virov za primeren živč, nego v gozdu. Toda v sadovnjaku nimajo kje gnezdit. Večina najkoristnejših ptic gnezdi in vali namreč v votlih dravesih — v duplih. Takega drevja pa ne trpimo več na novodobnih obdelanih sadnih vrtovih. In tako je še ta vez med sadovnjakom in pticami pretrgana. Ptice ostanejo čez pomlad, ko bi bile v sadovnjakih nujno potrebne, — v gozdu.

Kaj torej? Ali bomo sadovnjake zanemarili, da se bodo ptice zopet vrnile, ali je pa še kaka druga možnost, da jih privabimo nazaj v njihovo pravo domačijo? Ker zanemarjati sadovnjakov nika-

kor ne smemo, moramo ukreniti kaj drugega, da izravnamo nesoglasje, ki je nastalo v narodi zaradi kulture. **Zimska prehrana in prilika za gnezdenje** se dasta prav uspešno vrniti in sicer tako:

1. Nadomestilo za naravni vir za zimsko hrano dajmo pticam v obliki primerne hrane, ki jo pekkladajmo, zlasti tedaj, ko so v največji sili in potrebi — to je vselej, ko zapade nov sneg in pritisne hud mraz.

2. Za naravna dupla, ki smo jih s starim, zanemarjenim drevjem odpravili iz naših sadovnjakov, jim nudimo umet-

ne valilnice, ki so natančno posnete po naravnih duplih in ki jih ptice zelo rade zasedejo.

Za oboje je sedaj najlepša prilika. Vse je pod snegom, ptice so v največji potrebi. Na pomoč torej nemudoma! Za razobešanje valilnic je tudi zadnji čas. Marca meseca bodo ptice že iskale gnezdišč. Nudite jim jih, da se ne preselijo v gozd.

* Kdor se zanima za valilnice, naj se obrne na uredništvo »Sajlarja in vrtnarjac v Ljubljani, Langusova ulica 21.

Zdr. Hugon Turk:

Bule in otekline povzročene po glivi aktinomyces

Na govejih živalih, posebno mladih, opazujemo tudi v naših krajih precej pogosto bule in otekline v koži, kosteh, jeziku, ustnicah, goltu, ob jabolku sapnika. pa tudi v požiralniku, pljučah in vimenu, katerih povzročitelj je mala gliva »aktinomyces« (pramenasta gliva).

Ta gliva prehaja skozi sluzne kožice gobčne dupline v živali z rastlinsko krmno, predvsem po travnih in žitnih rastlinah, od teh zopet najpogosteje po resinah (osinah) in slamnih bilkah ječmena, kjer prebiva in raste. S to glivo okužene rastline, slama in pleve ranijo pri pokrmljenju sluzno kožico v gobcu ali goltu in se potem razraščajo v živalsko tkivo. Najpogosteje se prikazujejo bule in otekline pri suhi krmli v zimii in v začetku pomladi.

Gliva aktinomyces uspeva posebno v pokrajinah, ki leže globokeje in so vlažne, močvirne ali od časa do časa poplavljene. Tu opazujemo prav pogoste slučaje bolezni. Zelo pogosti so slučaji v Rusiji, pa tudi na Danskem, Holandskem in Angleškem (10% vseh goved).

Najraje se prijema ta pramenasta gliva goveje živali, redko prašičev in skoraj samo izjemoma tudi konj, ovač in koz. Tudi na človeku so le bolj redki slučaji te bolezni.

Na govedu povzroča ta gliva najprej

vnetje kraja, kjer se je vgnedila. Potem se pokažejo na istem mestu bulice (vozličji). Okoli teh pa prične rasti otekline ali bula z mesnatimi obrobki, prikaže se razpad in gnojenje, nastopijo cevkašte odprtine (pijavke) in gnojni mozoli. — Največkrat zboli jezik in čeljustne kosti, pogosti so slučaji tudi v koži glave in vratu ter medčeljustja. V gotovih slučajih se pojavi tudi na ustnicah. V notranjih telesnih delih so obolenja prav redka, vendar pa obole tudi golt, žrelo, jabolko, pljuča, jetra, vranica, ledvice i. dr.

Konji zbole večinoma po okužbi pri skopljenju. Na semenski vrvice se napravijo lahko otekline, velike kot otroška glava. V posameznih slučajih se bolezen pojavi tudi na konjskem jeziku, v pljučih, jetrih, vranici, dalje v kosteh zgornje in spodnje čeljusti.

Prašiči dobe bule na sesalih, ki se posamezno ali v celoti izpremene v trde otekline do velikosti moške glave; zizki se navidezno skrajšajo, dostikrat odmrjejo in odpadejo. Dostikrat se pokaže bolezen tudi v žrelu (bezgavkah), v čeljustnih kosteh, na jabolku, v pljučih in posameznih kosteh ter tudi v mišicah jezika.

Ovce, koze, psi in mačke zbole bolj redko; še največkrat na jeziku, izjemo-

ma na ustnicah, spodnjih čeljustih in pljučih.

Zunanje vidne bule in otekline, povzročene po pramenasti glivi, ni težko spregledati, toda njihovo bistvo (vzrok) more dognati le strokovnjak-živinozdravnik, ki mora prevzeti tudi zdravljenje. Uspeh zdravljenja je pri zunanje dostopnih slučajih precej ugoden, če se izvrši operacija. Razraščene in zastarele bule in otekline pa je težko zdraviti in ozdraviti, dasi se prodajajo razna sredstva (jo-

dova tinktura, Lugolova raztoplina, razne paste in mazila). Ozdravljenje samo po sebi je mogoče, toda prav redko.

Pri vsakem zdravljenju je treba vedno misliti na morebitni zakol živali v silo, dokler ni bolnik že shiral in postal tudi za to neporaben. Ta bolezen se vedno zelo dolgo vleče ter traja mesece, celo leta. Da bi se bolezen prenesla neposredno od živali na človeka, dosedaj še ni dokazano.

Obdelajte sadno drevje z arborinom

Samo lepo, čisto sadje ima v kupčiji pravo veljavo. Samo tako sadje se bo lahko in drago prodalo. Kdor pa hoče pridelati lepo sadje, mora svoje drevje skrbno negovati in zlasti zatirati zajedavce. Pa je treba zgodaj začeti, sicer je vse delo polovičarsko in uspeh neznan. Zelo važno delo je tik pred nam. V mislih imamo obdelavo sadnega drevja z arborinom. To sredstvo se lako dobro obnese, da se izplača nekoliko žrtvovati zanj. Uperabljeni ga moramo pa o pravem času in pravilno.

Najugodnejši čas za splošno zatiranje živalskih zajedavcev po sadnem drevju z arborinom je mesec marec, torej tik preden se ima narava prebujati, torej preden začne drevje brsteti. Takrat se začno polagoma dramiti iz zimskega spanja tudi razne žuželke, ki prezimujejo po sadnem drevju. Ob tem času so že precej bolj občutljive nego prej, dokler so še popolnoma otrple. Drevje obdelavajmo z arborinom le ob lepem, toplen vremenu, ko ne zmrzuje in ko ni preveč vetrovno.

Uspehi tega dela je močno zavisen od načina kako delo opravimo. Pred vsem vzemimo pravo mešanico. Za vse slučaje zadostuje, ako vzamemo na 9 litrov vode 1 kg t. j. približno 1 liter arborina. Za mazanje debel in vej starega drevja pečkastega plemena smemo vzeti pa tudi na 7 do 8 litrov vode na 1 liter arborina. Za obrizgavanje vrhov pa je 9 litrov vode na 1 liter arborina najbolj prav. Za koščičasto drevje vzemimo pa rajši nekoliko šibkejšo mešanico, torej 1 liter arborina na 10 do 12 litrov vode.

Obdelavajmo drevje temeljito. Rajši obdelajmo manj dreves, pa dobro, nego več, pa slabo. Najbolj se izplača, ako vrhove temeljito obrizgamo, tako da se zmohi vsaka vejica od vseh strani, debele veje in deblo nazadnje pa namažemo. Kdor pa nima prilike in priprave, da bi drevje obrizgal (ali kakor napačno pravijo »škropil«), naj pa vsaj veje in deblo temeljito namaže. Obdelavanje z arborinom opravimo šele potem, ko je drevje osnaženo. H.

Zvišanje pridelkov njiv in travnikov

V današnji kmetijski krizi se ponovno oglašajo krivi preroki, ki pravijo, da bodo cene kmetijskim pridelkom zrastle, če bodo naši kmetje manj pridelali, torej če bo na trgu manj blaga. Oni gredo iz stališča, da je današnji krizi vzrok prevelika produkcija

različnega blaga, ki pritiska na cene. To je sicer pravilno, toda zaključek nekoliko šepa.

Predvsem treba ugotoviti, da preveliko število blaga ne povzroča pridelček naših kmetij, ki s svojo itak slabo obdelavo in že izžrpano ozemlje ne daje niti toliko, da bi

prehranile družine, ki na njih delajo. Pro-
več producirajo tiste države, ki imajo ogrom-
ne množine rodovitne devičke zemlje, ki jih
pe šovek z vprežno živino in delom svojih
rok ne more pripraviti do pridelka. V teh
pokrajinah se zemlja obdeluje s stroji, ki
vsak izvršuje delo za stotine ljudi, medtem
ko jih zaposli komaj 4 do 6. Pridelki teh
pokrajina določajo svetovne cene in ne naš
kmet. Torej te države morajo znižati svoje
pridelovanje in manj zemlje obdelati, kakor
se je lanske jeseni že zgodilo v Ameriki, ker
so dosedaj pridelali mnogo preveč, nego so
mogli vnovčiti.

Pridelek naših njiv in travnikov je itak
tako pičel, da večinoma ne krije niti domače
prehrane in ostale potrebe, ampak moramo
veliko žita še uvažati. To pomenja za Slove-
nijo veliko zgubo. Če bi iz naše zemlje iz-
vlekli vsaj toliko živeža, da bi kriji domačo
potrebo, bi si s tem naše gospodarstvo znat-
ne utrdili!

Nafelo naše kmetije mora biti: kolikor
mogoče veliko pridelati. Ne glede na cene,
mora kmet skušati zvišati pridelek svoje
zemlje, prvič se dobí s tem živež za prehra-
no družine, drugič, da ima nekaj za odpro-
dajo v kritje ostalih stroškov. Nikar ne mis-
lite, da pri nizkih cenah moramo znižati
produkcijo. Nasprotno! Zvišati jo moramo,
da dobimo vsaj nekaj dohodkov. Nadalje si
moramo biti na jasnem, da so bile zadnje
letine v splošnem po svem svetu dobre. Po
dobrih pa pridejo slabe in tedaj preti ne-
varnost, da naš kmet ne samo da ne bo imel
kaj odprodati, ampak ne bo niti toliko pri-
delal, da bi svojo družino prehranil. Tedaj
se bo pomanjkanju denarja pridružil še po-
manjkanje hrane in celo kmetova družina bo
morala stradati. Takih časov se je še bolj
bati nego današnjih.

Kako pa naj kmet skuša zvišati pridelke?
Predvsem mora na to paziti, da ohrani svo-
jo zemljo v dobrem stanju. Še skrbneje nego
dosedaj jo mora obdelovati, globoko orati,
pravilno pripraviti za setev, držati jo čisto
plevela in kolikor se da, močno gnojiti. Naj-
večjo skrb mora obračati domačemu gnoju
in gnojilci, pa tudi kompostu. Domači gnoj
je njegovo bogastvo, s katerim bo znatno
čvignil rodovitnost svoje zemlje. Stane ga
samo nekoliko več dela. — Največji pogre-
šek vsakega poljedelca bi bil, dandanes za-

nemarjati svojo zemljo, ker bi postala ne-
rodovita in bi pozneje, ko bo njeno rodo-
vitnost potreboval, rabil leta, predno bi jo
pripravil do prejšnje moči. Skrbno obdelova-
nje zemlje slane le malo truda in dela, ni-
kakih izdatkov, zato mora kmet to upošte-
vati.

Vprašanje zase je uporaba umetnih gno-
jlil. Je-li se dandanes ta pri nas izplačajo?
— To treba seveda zanikati, kajti cene pri-
delkov so tako nizke, da ne vrnejo v umet-
na gnojila vloženega kapitala. Toda posredno
so vendar koristna, ker ohranijo zemljo v
stari moči za tisto dobo, ko bodo cene ugod-
nejše. — Nadalje se izplačajo še tistim, ki
pridelujejo živež samo za prehrano domače
družine. Izgovor, da stane doma pridelano
žito več, nego če bi ga kupili v trgovini, je
sicer resnica, toda za kmeta ne drži. Če ga
ta pridelal doma, je to delo njegovih rok, ki
bi jih drugače ne mogel dobičkanosno zapos-
liti. Če pa mora kupiti živež v trgovini, te-
daj mora zanj izdati denar. Od kod ga bo
dobil, če nima drugih dohodkov kakor če
kmetuje? Že iz tega razloga bi moral vsak
na to gledati, da čim več izvleče iz svoje
zemlje.

Umetna gnojila se nadalje izplačajo tam,
kjer so cene pridelkom skoro ravno tako
visoke kakor pred štirimi leti: kjer je mleko
še vedno po 2 do 3 Din, krompir po 1 Din
in več, sadje po 2 do 3 Din itd. V takih oko-
ličinah bi bilo škoda zanemarjati svoja zem-
ljišča, njive in travnike, sadovnjake, ker bi
s tem samo poslabšali zemljo. Na takih kme-
tijah imajo tudi dandanes še dovolj dohod-
kov, da si lahko nabavijo umetna gnojila in
se jim ta tudi izplačajo. V drugih krajih,
kjer niso tako ugodne razmere, pa je težko
svetovati nakup umetnih gnojil, morda celo
na psodo, ker nikdo ne ve, če bo mogel po-
znejše ista z izkupičkom pridelkov plačati.

Iz vsega tega sledi, da mora dandanes
naš kmet še posebno skrb obračati zemlji in
njeni obdelavi, skušati sicer zmanjšati izdat-
ke za njo, toda povečati delo, da jo ohrani v
stari rodovitnosti. To delo se mu bo pozneje
dobro izplačalo.

Neka mati in njena hčerka sta stari
skupaj 32 let. Čez 4 leta bo pa ta mati
stara trikrat toliko kot njen otrok. Uga-
nite, koliko sta zdaj stari?

R a z n o

»Županska zveza za dravsko banovino«

Dovoljujemo si opozarjati, da ima ta županska organizacija, ki ima za seboj že 30 letno tradicijo in zgodovino plodonosnega, uspešnega delovanja, svoje stalno tajništvo v palači »Vzajemne zavarovalnice« (pritličje, Masarykova cesta, tačas skupno s »Karitas«). Tajnik je ondi na razpolago strankam, seveda le članom in članicam (občinam), vsak dan od 8 do 12 in od pol 3 do 5 popoldne. Člani dobivajo strokovna navodila in pojasnila v raznih zadevah javne, zlasti občinske uprave.

Izključena so pojasnila o dnevnih vprašanih, kakor tudi v zasebno-pravnih zadevah.

Opozarjamo, da imajo pravico dobivati strokovna navodila in pojasnila samo člani društva »Županske zveze za dravsko banovino«, ki naj se ne zamenjava z drugo novo — še le 3. januarja letos ustanovljeno organizacijo, imenovano »Županska zveza v Ljubljani«.

Županski zvezi za dravsko banovino namenjene pošne pošiljatve naj se torej natančno označujejo z zgoraj navedenim naslovom.

Končno prosimo vse člane in članice-občine, da nujno plačajo članarino letno deset (10) Din (za leto 1932) po poslanih poštinih položnicah.

Županska zveza za dravsko banovino.

Denar

g **Položaj na ljubljanski borzi.** Z ozirom na stroge devizne odredbe naše države kakor tudi inozemstva je promet na denarni borzi bolj medel. In pa tudi ves naš promet z inozemstvom, bodisi uvoz blaga kakor tudi izvoz naših pridelkov zelo nazadoval kar ekrajno omejuje devizne kupčije. Vsaka država se do skrajnosti omejuje proti uvozu blaga in posledica je, da v tem pogledu tekmujejo ena z drugo, katera se bo s čim strožimi ukrepi zavarovala proti inozemskemu blagu. Če se to nadaljuje v tej meri, kakor se dogaja v zadnjih šestih mesecih, bo naš

izvoz popolnoma ukinjen in mi bomo primorani naše izdelke sami konzimirati. Temu primerno bomo prisiljeni omejiti tudi uvoz iz inozemstva, ker ne bomo imeli s čim plačevati tujega blaga. Tak približno je današnji položaj na denarnem trgu, ki ga določajo omejitvene mere naše in tujih držav. — Zaradi tega so bile kupčije z devizami na ljubljanski borzi le male in so se tečaji ravnali po ceni našega dinarja v Curihu, kjer so ga plačevali po 9.05 centimov. — Inozemske valute so plačevali po teh-le tečajih: 1 angleški funt 193.50 Din, 1 ameriški dolar 53.10 Din, 1 holandski goldinar 22.71 Din, 1 nemška marka 13.38 Din, 1 švicarski frank 10.98 Din, 1 belgijski belga 7.85 Din, 1 italijanska lira 2.92 Din, 1 francoski frank 2.22 Din, 1 češka krona 1.66 Din. Na tržišču valut so nudili avstrijske šilinge po 7.90 Din.

g **Kovanje srebrnih novcev.** Naša Narodna banka bo v kratkem odposlala v London svojo zalogo starih srebrnih novcev, da bo iz njih tamčinja državna kovnica izdelala nove srebrne novce po 10 do 20 Din. Vrednost starega denarja, ki tehta okrog 75.000 kg srebro, se računa na okroglo 34 milijonov Din. Do novembra mora londonska kovnica prekovati vse to srebro v novce po 10 do 20 Din, z likom Nj. Vel. kralja.

Cene

g **Zitno tržišče.** Zitni trg je vso zadnjo dobo neizpremenjen in so cene večinoma stalne. Promet je malenkosten, ker vse pričakuje sprememb pri žitnem režimu. Govori se, da bodo olajšave prišle v veljavo že okoli 15. februarja. — Na Novosadski blagovni borzi so bile cene za razne vrste žita izvzemši pšenice, kakor sledi: Za 100 kg žita naloženega na vagono na nakladalni postaji pri vagonem odjemu so plačevali: RŽ baška 165 do 170 Din, oves baški, sremski, banaški 125 do 130 Din, ječmen baški in sremski 63-64 kg težak 125 do 130 Din, pomladni 67-68 kg 150 do 160 Din; koroza baška 70 do 71 Din, sremska 71 do 72 Din, sremska 73 do 74 Din; moka baška in banaška »Ogg« in »Ogc« 360 do 380 Din; otrobi baški in sremski 85 do 90 Din; fižol baški, sremski beli 180 do 185 Din.

g Lesno tržišče. Položaj v lesni kupčiji je stalno slab. Povpraševanja je malo, za ključki so redki, cene skrajno nepovoljne. Kolikor je sedaj ob začetku pomladne sezone povpraševanja, je to več informativnega značaja brez resnega namena za nakup. Pri bukovini se zahteva deloma suho, deloma parjeno blago boljše kakovosti. Zaradi nazadovanja produkcije pa tega blaga pri nas primanjkuje. Tesan les se išče v gotovih merah. Po sedanjih znakih se za tesan les obeta boljša kupčija. Izvoz drv popušča. — Švica je za uvoz nekaterih vrst lesa uvedla zelo stroge pogoje. Vendar za našo državo te ne prihajajo v poštev, ker izvažamo v Švico le malo mehkega lesa, za katerega ni uvoznih omejitev. — Naš izvoz lesa v Francijo je bil kontingentiran in več tednov so se vlekle težavna pogajanja za razlilitve količin lesa med Slovenijo in Bosno. Med tem časom sta pa dve tvrdki, najbrž na Hrvaškem, izvozili toliko lesa, da je skoraj ves kontingent že izžrpan.

Živina

g Ljubljanski živinski sejem. Na zadnji sejem je bilo prignanih 160 konj, 77 volov, 36 krav, 17 telet in 66 prašičkov za rejce. Prodanih pa je bilo 16 konj, 17 volov, 28 krav, 10 telet in 45 prašičkov. Vzlic precejšnjemu dogonu je bila kupčija bolj slaba. Cene so ostale približno nespremenjene, le teletom so se nekoliko znižale. Za kg žive teže so plačevali za vole prvovrstne 5 do 5.50 Din, II. vrste 4—5 Din, III. vrste 3—4 Din, krave debele 4—4.50 Din, krave klobasarice 2 do 3 Din, teleta 5—5.50 Din, Prašički po 80 do 100 Din komad.

g Mariborski živinski sejem. Skupno so prignali 395 krav goveje živine in to 9 bikov, 107 volov, 266 krav in 6 telet. Povprečne cene za kg žive teže so bile: bik 3 3.75 Din, debeli voli 4—5 Din, poldebili 2.80—3.75 Din, vprežni 4—4.50 Din, krave debele 3 do 4 Din, plemenske krave 2.50—2.75 Din, krave za klobase 1.25—1.50 Din, molzne in breje 2.25—3.25 Din, mlada živina 2.50 do 4.25 Din, teleta 4.50—6.50 Din. — Kupčija je bila srednja in je bilo prodanih 240 glav. Mesne cene za 1 kg: prvovrstno volovsko meso 10—12 Din, drugovrstno 6—8 Din, meso bikov, krav in telic 4—6 Din, prvovrstna teletina 12—14 Din, drugovrstna 8—10 Din.

g Prašičji sejem v Mariboru. Pripeljanik je bilo le 93 prašičev, promet torej šibek in kupčija bolj medla. Cene za komad so bile sledeče: mladi prašiči 7—9 tednov stari po 80—90 Din, 3—4 mesece stari po 150—250 Din, 5—7 mesecev 350—400 Din, 8—10 mesecev 450—500 Din, 1 leto 800 do 900 Din. Cena za 1 kg žive teže po 6.50—7.25 Din, mrtve teže 9—10.50 Din. Prodanih je bilo 53 prašičev.

Pravni nasveti

Pismo ne odgovarjamo. A. T. B. Ponožno sporočamo vsem, ki želijo na vprašanje pismeni odgovor, da pismo ne moremo pod nobenim pogojem odgovorjati.

Spor med sosedi. A. P. Sosed spravlja pod svoj skedenj, ki stoji pred vašo hišo, razne črepinje in druge predmete in se boji, da bi se otroci ob teh predmetih ne poškodovali. Dalje je naredil eno okno proti vaši strani, kjer ga nikoli ni bilo. Pritožili ste se pri županstvu in še ni rešitve. Župan pravi, da je poslal pritožbo na glavarstvo, tam ste pa zvedeli, da ima veo stvar županstvo v rokah. Vprašate, kam se hočete obrniti, da se spor reši. — Niste povedali, proti čemu ste se pritožili, ali radi okna ali radi črepinj. Če ste se radi okna, bo županstvo lahko posredovalo, ne bo pa moglo ničesar odločiti, ker je za tak spor pristojno sodišče. Svetujemo vam pa, da pustite soseda radi tega okna, ki vam gotovo ne dela nobene škode, pri miru. Kar se pa tiče črepinj pod sosedovim podom, pa se stvar županstvu gotovo ne zdi tako nevarna, da bi posego vmes. Na otroke pazite, da ne bodo lezli pod sosedov skedenj, kjer nimajo ničesar iskati. Obe sosedoma pa svetujemo malo več strpljivosti. Če se bosta ravnala po našem nasvetu, ne bo treba klicati na pomoč ne župansva, ne glavarstva in tudi sodnije ne.

Skrajšan rok. J. B. B. Po očetu ste podedovali posestvo in mlinarsko obrt. Tudi mati vam je že umrla. Prav tako bratje. Rojeni ste leta 1913. Vprašate, če imate pravico do skrajšanega roka. — Postava določa, da oni, ki so samci ter so podedovali poljedelsko posestvo, ki ga morajo osebno obdelovati, ali ki so podedovali obrt, ki jo morajo osebno voditi, služijo v kadru skrajšani rok (devet mesecev). Zato imate tudi vi pravico do skrajšanega roka.

M. B. P. Če sta dva starejša brata pred vami po vrsti odslužila polni rok, ima tretji za njima pravico do skrajšanega. Ta naj si pravočasno preskrbi vojaške listine starejših bratov, da jih bo predložil naborni komisiji, ki mu bo potem določila skrajšan rok.

Razprava radi krivega pričevanja. J. L. Z. Pri razpravi, ki teče radi krivega pričevanja zoper neko prič, ki je v vaši pravdi govo-

čila neresnico, ne morete vi nastopati kot tožitelj in torej tudi ne morete imeti zastopnika. Tožitelj je v tem slučaju državni tožilec, vi ste pa le priča. Razprava je običajno javna, zato se je lahko udeležite kot poslušalec. Kako bo postopanje izpadlo, ne more nihče vedeti. Radi krivega pričevanja bo pa obtoženec obsojen le, če se mu dokaže, da je kot priča vedoma govoril neresnico. Priziva zoper eventualno eprostilno sodbo ne boste mogli vložiti vi, ampak le državni tožilec. Stroške zagovornika bo moral v vsakem slučaju plačati obtoženec, ker se državnega tožilca ne more obsoditi na povračilo stroškov, čeprav je obtoženec oprošten.

Iztirjanje dolga. F. M. Državnemu uslužbencu ste posodili večjo vsoto denarja. Zavezal se je skupaj s svojo ženo, da vam bo posojilo vračal v mesečnih obrokih. Rok je že potekel, pa ne plačata. Kaj storiti? — Če dolžnika ne plačata zlepa, jih lahko tožite. Ko bo obsodba pravomočna, to je ko zoper dokončno sodbo ne bo več pritožbe, jih boste lahko rubili. Če nimata premoženja, boste dolžniku lahko zarubili plačo. Stroške bo moral plačati dolžnik, če bo obsojen.

Izbris kazni. A. D. II. Prošnjo za izbris kazni naj vložijo prolec, ki je bil pred 20 leti v Ljubljani obsojen na en mesec zapora, na deželno sodišče v Ljubljani. Sodišče bo ugotovilo, če so podani zakoniti pogoji za izbris, nakar bo prošnjo takoj rešilo. Stroškov ne bo nobenih. V prošnji naj prosilec navede točne osebne podatke in čas obsodbe, za katero bi rad dosegel izbris. Priloži naj po možnosti navedeno spričevalo.

Poroštvo. P. D. G. Z nekim znanecem sta se podpisala kot poroka pri posojilnici za dolg, ki ga je napravilo neko dekle za nakup malega posevca. Ko je dekle posestvo kupilo, pa je najelo pri drugi posojilnici še drugo posojilo, ki se je takoj vknjižilo na posestvo. Nato pa je dekle posestvo prodalo bratu, ki je prevzel tudi vknjiženi dolg. Prvi dolg, za katerega ste porok, pa je zametalo. Ker prva posojilnica ni dobila kritja pri dekletu, terjala sedaj Vas kot poroka za plačilo. — Vsa naj premisli, preden se komu podpiše za poroka! Dejanjsko ste bili vi z znanecem od dekleta ogojčujana. Napravi posojilnici morate dolg dekleta do višine Vašega poročstva poravnati. Imate pa pravico terjati odškodnino od dekleta. Ker ste bili oškodovani s tem, da je dekle posestvo prodalo bratu, lahko s spodbojno težbo tožite na neveljavnost te prodaje. Če je namreč posestvo več vredno, kakor znaša že vknjiženi dolg od druge posojilnice, potem se lahko še vi vknjižite na posestvo za svojo poročstveno obvezo.

Gozdni in lovski čuvaj. M. C. K. Gozdni in lovski čuvaji morajo biti zavarovani pri OUZD, niso pa poverženi obveznemu starostnemu zavarovanju pri Pokojninskem zavodu in radi tega tudi po 30 letnem službovanju nimajo pravice do pokojnine.

Pravda radi napajališča. J. M. R. Imate pravdo radi napajališča, ker je neki posestnik oceli vaši prepovedal to napajališče. V prvi stopnji ste pravdo agubili, vprašate, če se kaže pritožiti zoper to sodbo. — Ker imate itak zastopnika, vam svetujemo, da nje mu zaupate, ker bo gotovo vse storil, kar se da v brambo Vaših zahtev storiti. Sicer pa so pri vsaki pravdi največji stroški pri razpravljanju v prvi stopnji (stroški ogloda, prične itd.); stroški druge stopnje so sorazmerno malenkostni in ker je skoraj vsaka pravda dvomljiva, se pri tako važni stvari splača tvegati še te pravdne stroške, ker imate le upanje, da pravdo dobite in pridele tako do vode.

Spor radi posekanega limovca. Š. J. K. Če ste limovčevu drevo ob meji v zadnjih 30 letih vedno sami vživali, ga sami obsekavali, ne da bi kdaj soseda za to vprašali, potem je drevo vaše in ste bili povsem opravičeni, da ste sedaj drevo posekali.

Odškodnina za posekane smreke. P. B. G. L. Posestnik je vžival gozdno parcelo do leta 1930 nesporno. Leta 1923 pa je v tem gozdu posekal nekaj smrek. Leta 1931 pa se se z mejščim dogovoril, da bosta kot mejaša ugotovila natančno mejo in jo potem tako vživala, kakor bo določil geometer. Ta je mejo tako določil, da pripade mejaša tisti del parcele, kjer so bile leta 1923 posekane smreke. Mejša zahteva sedaj od doseđanjega vživalca-posestnika odškodnino za posekane smreke. Ali je k temu opravičen? — Če sta se mejaša domenila, da bo po zemljemercu določena meja veljala v naprej in ne tudi za nazaj, potem ne more mejša zahtevati odškodnine za smreke. Če je mislil, da so bile leta 1923 posekane njegove smreke, potem bi tekom treh let moral uveljaviti tozadevno odškodnino. Po preteku treh let je ta odškodninski zahtevk zastaran.

Povračilo za sposojeni sod. F. G. L. Leta 1923 ste si sposojili star, pokvarjen sod za 1400 l, ki ni bil za drugo uporabo kakor za tropine. V istem letu je pogorel Vaš kozolec in z njim tudi izposojeni sod. Železne obročje sode ste koj po požaru vrnili lastniku. Vprašate, če in kakšno odškodnino ste dolžni sedaj še vrniti lastniku. — Dolžni ste vrniti sod. Ker je zgorel, morate plačati izposojevalcu takratno vrednost sode.

Spor radi izbire poklica. J. S. G. Imate hčerko v 13. letu. Vaša žena in njena stara mati sta dali dekle učiti k neki šivilji. Vi bi pa raje imeli dekle doma za pastirico. Vprašate, kdo ima pravico odločiti, ali mati ali oče. — Po postavi imata roditelja pravico sporazumno voditi dejanja svojih otrok. Oče pa sme svojega še nedoraslega otroka vžigati za tisti stan, ki ga smatra zanj za primernega. Če se torej z ženo glede otroka ne morete zediniti glede poklica, pojdita oba z ženo k sodišču, da vam sodnik odloči, kam z otrokom.